

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 15 päivänä tammikuuta 2019

9/2019

Laki

rajavartiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rajavartiolain (578/2005) 20, 21, 29, 32, 33 ja 38 §, 39 §:n 3 momentti, 57 ja 71 §, 77 a §:n otsikko ja 1 momentti ja 79 §,

sellaisina kuin niistä ovat 20 § osaksi laissa 109/2018, 21, 29, 32 ja 38 § laissa 749/2014, 33 § ja 77 a §:n otsikko ja 1 momentti laissa 425/2017, 39 §:n 3 momentti laissa 554/2007, 71 § osaksi laissa 749/2014 ja 79 § osaksi laissa 516/2013, sekä

lisätään lakiin uusi 32 a, 33 a, 34 c–34 g, 38 a ja 38 b §, 54 §:ään uusi 4 momentti ja lakiin uusi 79 b § seuraavasti:

20 §

*Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen rajanylityspaikalla,
Rajavartiolaitoksen toimitilassa ja Rajavartiolaitoksen hallinnassa olevalla alueella*

Rajavartiolaitos valvoo kuljettajien ajokuntoisuutta ja ajoneuvojen liikennekelpoisuutta sekä tieliikennelain (267/1981) säännösten noudattamista rajanylityspaikalla. Rajavartiolaitos huolehtii yleisen järjestyksen ja turvallisuuden muustakin ylläpitämisestä rajanylityspaikalla, toimitilassaan ja hallinnassaan olevalla alueella silloin, kun poliisi on estynyt sitä tekemästä.

Rajavartiolaitoksen on viipymättä ilmoitettava poliisille vähäistä vakavammasta 1 momentissa tarkoitettuun yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitoon liittyvästä toimenpiteestään.

Vaarallisten esineiden ja toisen vahingoittamiseen soveltuvien esineiden ja aineiden hallussapitoa sekä päihdyttävien aineiden nauttimista koskevien säännösten noudattamisen valvomisesta säädetään järjestyslaissa (612/2003).

21 §

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tarpeelliset poliisin toimenpiteet

Rajavartiolaitos voi yksittäistapauksessa päällystöön kuuluvan poliisimiehen pyynnöstä suorittaa sellaisia kiireellisiä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tarpeellisia 33 §:ssä tarkoitettuja poliisin toimenpiteitä, joita poliisi ei voi viipymättä suorittaa.

Rajavartiomies voi kohtaamassaan asiassa suorittaa 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden ilman poliisin pyyntöäkin, jos toimenpidettä ei voida viivyttää terveydelle tai omaisuudelle vaaraa aiheuttamatta. Toimenpiteestä on viipymättä ilmoitettava poliisille. Toimenpiteestä on poliisimiehen pyynnöstä luovuttava tai jo aloitettu toimenpide on keskeytettävä.

Rajavartiomies voi ennalta suunnitellussa, tarkoituksenmukaisena pidettävässä rajavartiomiehen ja poliisimiehen yhteispartioinnissa partiointialueella suorittaa välttämättömiä poliisin toimenpiteitä poliisin johdolla tapahtuvassa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen tehtävässä.

29 §

Rajavalvontaan liittyvä tekninen valvonta

Rajavartiolaitoksella on rajavalvonnan suorittamiseksi oikeus rajan läheisyydessä, Suomen merialueella sekä rajanylityspaikalla ja sen välittömässä läheisyydessä kohdistaa teknistä valvontaa muualle kuin rikoslain (39/1889) 24 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun kotirauhan piiriin kuuluvaan alueeseen. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan eikä henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. *Teknisellä valvonnalla* tarkoitetaan jatkuvaa tai toistuvaa kulkuneuvoihin, kulkuneuvon kuljettajiin, jalankulkuihin tai yleisöön kohdistuvaa teknisellä laitteella tapahtuvaa katselua tai kuuntelua sekä äänen tai kuvan automaattista tallentamista.

Rajanylityspaikalla ja rajavyöhykkeen ulkopuolella tapahtuvasta teknisestä valvonnasta on merialueita lukuun ottamatta ilmoitettava sopivalla merkillä.

Rajavartiolaitos saa asettaa teknistä laitteistoa teknistä valvontaa varten rajavyöhykkeellä sekä rajanylityspaikalla ja sen välittömässä läheisyydessä ilman maa- tai vesialueen omistajan tai haltijan lupaa. Rajavyöhykkeen ulkopuolella teknistä laitteistoa voidaan ilman maa- tai vesialueen omistajan tai haltijan lupaa asettaa vain tilapäisesti, enintään kolmeksi kuukaudeksi. Teknisen laitteiston asettamisesta aiheutuvasta vahingosta ja haitasta suoritetaan maa- tai vesialueen omistajalle tai haltijalle käyvän hinnan mukainen korvaus.

Teknisen valvonnan tietojen tallettamisesta henkilörekisteriin ja tietojen käytöstä säädetään henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa. Suomen alueellisen koskemattomuuden valvonnassa ja turvaamisessa suoritettavasta teknisestä valvonnasta säädetään aluevalvontalaissa (755/2000) ja Rajavartiolaitoksen tutkittavan rikoksen estämiseksi tai vaaran torjumiseksi käytettävästä teknisestä valvonnasta rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetussa laissa.

32 §

Rajavartiomiehen toimivaltuudet ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta rajanylityspaikalla, Rajavartiolaitoksen toimitilassa ja Rajavartiolaitoksen hallinnassa olevalla alueella

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, rajavartiomiehellä on oikeus 20 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi rajanylityspaikalla, Rajavartiolaitoksen toimitilassa ja Rajavartiolaitoksen hallinnassa olevalla alueella:

1) eristää, sulkea tai tyhjentää yleisesti käytetty paikka tai alue taikka ohjata, kieltää tai rajoittaa liikkumista;

2) eristää tai tyhjentää rikoslain 24 luvun 3 §:ssä tarkoitettu julkisrauhan tai 11 §:ssä tarkoitettu kotirauhan suojaama tila tai alue, jos se on välttämätöntä henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vaaran torjumiseksi eikä alueella olevia voida muuten suojata; ennen toimenpiteen suorittamista on kuultava julkisrauhan suojaaman tilan tai alueen haltijaa, jos se tilanteen kiireellisyys huomioon ottaen on mahdollista;

3) päästä julkisrauhan tai kotirauhan suojaamaan tilaan tai muuhun paikkaan taikka tilaan tai muuhun paikkaan, johon ei ole yleistä pääsyä, taikka kulkuneuvon ja suorittaa siellä tarvittaessa etsintä, jos henkeä, terveyttä tai henkilökohtaista vapautta vaarantava tai huomattavaa omaisuus- tai ympäristövahinkoa aiheuttava teko tai tapahtuma on välittömästi uhkaamassa tai käynnissä edellyttäen, että toimenpide on välttämätön vaaran tai va-

hingon estämiseksi taikka räjähdysaineiden, aseiden tai muiden vaarallisten aineiden ja esineiden etsimiseksi ja haltuun ottamiseksi;

4) määrätä väkijoukko hajaantumaan tai siirtymään, jos kokoontuminen vaarantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta tai on esteenä liikenteelle taikka jos väkijoukossa olevat uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä perusteella todennäköisesti syyllistyisivät henkeen, terveyteen, vapauteen, kotirauhaan tai omaisuuteen kohdistuvaan rikokseen; toimenpiteet tulee mahdollisuuksien mukaan rajata koskemaan niitä henkilöitä, joiden menettelystä väkijoukon hajottamisen tai siirtämisen tarve aiheutuu;

5) hajottaa 4 kohdassa tarkoitettu väkijoukko voimakeinoin sekä ottaa niskoitteleva henkilö kiinni, jollei hajaantumis- tai siirtymismääräystä noudateta;

6) ottaa kiinni henkilö hänen suojaamiseksi henkeä, ruumiillista koskemattomuutta, turvallisuutta tai terveyttä välittömästi uhkaavalta vakavalta vaaralta, jos henkilö ei kykene pitämään huolta itsestään eikä vaaraa voida muuten poistaa tai henkilöstä huolehtia muilla keinoin;

7) julkisrauhan tai kotirauhan suojaaman tilan tai muun paikan haltijan tai tämän edustajan pyynnöstä poistaa henkilö, joka ilman laillista oikeutta tunkeutuu, menee salaa tai toista harhauttamalla taikka kätkeytyy sinne tai jättää noudattamatta käskyn poistua sieltä;

8) poistaa julkisrauhan tai kotirauhan suojaamasta tilasta tai muusta paikasta siellä luvallisesti oleskeleva henkilö, jos tämä häiritsee muiden henkilöiden kotirauhaa tai julkisrauhaa taikka aiheuttaa siellä muulla tavoin huomattavaa häiriötä ja on perusteltua syytä epäillä, että häirintä toistuu;

9) ottaa kiinni 7 ja 8 kohdassa tarkoitettu häiritsijä, jos poistamisella ei todennäköisesti voitaisi estää häiriön toistumista;

10) avata huone, säilytyspaikka tai muu vastaava toimenpiteen kohde tarvittaessa voimakeinoja käyttäen 3 ja 7–9 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa; toimenpiteen päätyttyä sen kohde on sopivalla tavalla suljettava;

11) poistaa paikalta henkilö, jos hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä perusteella on perusteltua syytä olettaa tai hänen aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on todennäköistä, että hän syyllistyisi henkeen, terveyteen, vapauteen, kotirauhaan tai omaisuuden kohdistuvaan rikokseen taikka aiheuttaisi huomattavaa häiriötä tai välitöntä vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle;

12) ottaa 11 kohdassa tarkoitettu henkilö kiinni, jos paikalta poistaminen on todennäköisesti riittämätön toimenpide eikä rikosta voida muuten estää taikka häiriötä tai vaaraa muuten poistaa;

13) suojella henkilöä tai vartioida paikkaa 11 kohdassa tarkoitettun rikoksen estämiseksi tai keskeyttämiseksi;

14) ottaa kiinni ja viimesijaisena keinona lopettaa eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle taikka vakavasti vaarantaa liikennettä; eläin saadaan lopettaa myös, jos sen hengissä pitäminen olisi ilmeistä julkimuutta sitä kohtaan.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettusta alueen eristämisestä tai tyhjentämisestä sekä 3 kohdassa tarkoitettusta pääsystä vakituiseen asumiseen käytettävään tilaan päättää vähintään kapteenin tai kapteeniluutnantin arvoinen rajavartiomies, jos se tilanteen kiireellisyys huomioon ottaen on mahdollista.

Edellä 1 momentin 3 ja 7–9 kohdan nojalla suoritetuista toimenpiteistä on laadittava pöytäkirja tai tehtävä vastaava merkintä muuhun asiakirjaan.

9/2019

32 a §

Tekninen kuuntelu ja tekninen katselu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä rajanylityspaikalla, Rajavartiolaitoksen toimitilassa ja Rajavartiolaitoksen hallinnassa olevalla alueella

Sen lisäksi, mitä 32 §:ssä ja muualla laissa säädetään, Rajavartiolaitoksella on oikeus 20 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi rajanylityspaikalla, toimitilassaan ja hallinnassaan olevalla alueella käyttää lyhytaikaisesti rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua teknistä kuuntelua ja 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua teknistä katselua mainittujen pykälien 2 momenttien estämättä, jos se on välttämätöntä Rajavartiolaitoksen toimenpiteen turvallisesti suorittamiseksi ja toimenpiteen suorittajan, kiinni otettavan tai suojattavan henkilön henkeä tai terveyttä uhkaavan välittömän vaaran torjumiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitettun teknisen kuuntelun ja teknisen katselun käyttämisestä päättää Rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutettu virkamies.

33 §

Rajavartiomiehen toimivaltuudet poliisitehtävissä

Rajavartiomiehellä on 21 §:ssä tarkoitetuissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tarpeellisissa poliisitehtävissä, 22 §:ssä tarkoitettujen terroristisessa tarkoituksessa tehtävien rikosten torjumiseksi ja erityistilanteiden hoitamiseksi, Prüm- ja Atlas-yhteistyössä sekä merenkulun turvatoimilaisissa tarkoitettussa Rajavartiolaitokselle kuuluvassa tehtävässä poliisilain 2 ja 3 luvussa tarkoitettujen toimivaltuudet sekä oikeus 5 luvun 17 §:n 5 momentissa tarkoitettuun tekniseen kuunteluun ja 19 §:n 5 momentissa tarkoitettuun tekniseen katseluun, jollei päällystöön kuuluva poliisimies tai poliisin kenttäjohtaja niitä rajoita.

Mitä poliisilain 2 luvun 4 §:n 2 momentissa, 6 §:n 3 momentissa ja 8 §:n 2 momentissa säädetään päällystöön kuuluvasta poliisimiehestä, sovelletaan Rajavartiolaitoksessa vähintään kapteenin tai kapteeniluutnantin arvoiseen rajavartiomieheen. Poliisilain 5 luvun 17 §:n 5 momentissa tarkoitettun teknisen kuuntelun ja 19 §:n 5 momentissa tarkoitettun teknisen katselun toimivaltuuden käyttämisestä 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa päättää Rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutettu virkamies.

33 a §

Teknistä kuuntelua ja teknistä katselua koskeva menettely

Kun Rajavartiolaitos käyttää 32 a §:ssä tarkoitettussa tilanteessa rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua teknistä kuuntelua tai 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua teknistä katselua lyhytaikaisesti toimenpiteen turvallisesti suorittamiseksi ja toimenpiteen suorittajan, kiinni otettavan tai suojattavan henkilön henkeä tai terveyttä uhkaavan välittömän vaaran torjumiseksi sovelletaan lisäksi, mitä mainitun lain 3 luvussa säädetään kyseisten toimivaltuuksien käytön edellytyksistä ja menettelytavoista sekä toimivaltuuksilla saatujen tietojen käsittelystä.

Kun Rajavartiolaitos käyttää 33 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa poliisilain 5 luvun 17 §:n 5 momentissa tarkoitettua teknistä kuuntelua tai 19 §:n 5 momentissa tarkoitettua teknistä katselua toimenpiteen turvallisesti suorittamiseksi ja toimenpiteen suorittajan, kiinni otettavan tai suojattavan henkilön henkeä tai terveyttä uhkaavan välittömän vaaran torjumiseksi sovelletaan lisäksi, mitä mainitussa 5 luvussa säädetään kyseisten toimivaltuuksien käytön edellytyksistä ja menettelytavoista sekä toimivaltuuksilla saatujen tietojen käsittelystä. Mitä poliisilaisissa säädetään pidättämiseen oikeutetusta virkamiehestä, sovelletaan Rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutettuun virkamieheen.

Teknisen kuuntelun ja teknisen katselun valvonnasta Rajavartiolaitoksessa säädetään rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 62 §:ssä.

34 c §

Toimivaltuudet sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävässä

Rajavartiolaitoksella on sellaisessa 25 §:ssä tarkoitettussa sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävässä, jonka puolustusvoimat Rajavartiolaitokselle antaa, Suomen alueen, kansan elinmahdollisuuksien ja valtiojohdon toimintavapauden turvaamiseksi sekä laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustamiseksi oikeus tarvittaessa käyttää muualla laissa säädetyn lisäksi virkamiehen henkilökohtaista aseistusta voimakkaampaa sotavarustein tapahtuvaa asevoimaa aseellisen hyökkäyksen tai sitä vastaavan ulkoisen uhan kohdistuessa Suomeen. Sotavarustein tapahtuvan asevoiman käytön tulee olla sopuissuussa Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden kanssa.

34 d §

*Asevelvollisen ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavan toimivaltuudet
Rajavartiolaitoksen toiminnan tukena*

Palveluksessa olevalla asevelvollisella ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa (194/1995) tarkoitettuun asepalvelukseen otetulla on rajavartiolaitoksen hallintolain 30 §:ssä tarkoitettulla tavalla Rajavartiolaitoksen toiminnan tukena toimiesaan, jos se on rajaturvallisuuden ylläpitämiseen liittyvästä perustellusta syystä tai Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevän tarpeen vuoksi välttämätöntä, rajavartiomiehen välittömässä ohjauksessa ja valvonnassa tilapäisesti oikeus:

- 1) selvittää henkilöllisyys ja ottaa henkilötuntemerkit noudattaen, mitä 36 §:n 1 ja 2 momentissa ja ulkomaalaislain (301/2004) 131 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään;
- 2) pysäyttää kulkuneuvo ja ohjata liikennettä noudattaen, mitä 38 §:ssä säädetään;
- 3) suorittaa 65 §:ssä tarkoitettuun rajavartiomiehen toimenpiteeseen liittyvä turvallisuustarkastus noudattaen, mitä 65 a §:ssä säädetään;
- 4) estää rajavartiomiehen kiinni tai säilöön ottaman henkilön tai sellaisen henkilön, jonka henkilökohtaiseen vapauteen rajavartiomies on kohdistanut muun toimenpiteen, poistuminen käskyin ja kehotuksin sekä suorittaa näihin tehtäviin liittyviä kuljetuksia;
- 5) suorittaa Rajavartiolaitoksen tutkittavaan rikokseen tai Rajavartiolaitokselle säädettyyn hallinnolliseen tehtävään liittyvä kirjaamistehtävä.

Palveluksessa olevalla asevelvollisella ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavalla ei ole 1 momentissa tarkoitettuja toimivaltuuksia käyttäessään oikeutta saada tietoja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa tarkoitetuista Rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä eikä muista viranomaistarkoituksia varten perustetuista rekistereistä tai tietojärjestelmistä.

Palveluksessa olevan asevelvollisen ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavan oikeudesta välttämättömien voimakeinojen käyttämiseen rajavartiomiehen ohjauksessa säädetään 35 §:n 2 momentissa ja oikeudesta hätävarjeluun rikoslain 4 luvun 4 §:ssä. Oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen aluevalvontatehtävässä säädetään aluevalvontalaissa. Sotilaan ja sotilasesimiehen oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen säädetään puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 23, 23 b ja 23 c §:ssä.

9/2019

34 e §

Päätöksenteko asevelvollisen ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavan toimivaltuuksista

Päätöksen palveluksessa olevan asevelvollisen ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavan määräämisestä 34 d §:n 1 momentissa tarkoitettuja toimivaltuuksia edellyttävään tehtävään tekee sen alueellisen rajavartioviranomaisen päällikkö, jonka toimialuetta asia koskee. Päätöksessä on yksilöitävä suoritettavat toimenpiteet sekä niiden alueellinen ja ajallinen ulottuvuus. Toimenpiteet eivät saa ylittää sitä, mikä on rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi tai Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevän tarpeen vuoksi välttämätöntä.

Palveluksessa oleva asevelvollinen ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittava voidaan määrätä vain sellaiseen 34 d §:n 1 momentissa tarkoitettuja toimivaltuuksia edellyttävään tehtävään, johon hänellä on riittävä koulutus.

34 f §

Asevelvollisen ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavan velvollisuudet ja vastuu

Edellä 34 d §:n 1 momentissa tarkoitettuja toimivaltuuksia käyttävään palveluksessa olevaan asevelvolliseen ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vaitiolovelvollisuuteen ja -oikeuteen sovelletaan rajavartiolaitoksen hallintolain 17 ja 17 a–17 d §:ää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään 80 ja 80 a–80 d §:ssä sekä vahingonkorvauslaissa (412/1974).

34 g §

Rajavartijan peruskurssin opiskelijat

Mitä 34 d–34 f §:ssä säädetään, sovelletaan myös rajavartijan peruskurssin opiskelijaan silloin, kun hänet määrätään rajavartiolaitoksen hallintolain 26 b §:n 1 momentissa tarkoitettuun opiskelun ulkopuoliseen tehtävään.

38 §

Kulkuneuvon pysäyttäminen ja liikenteen ohjaaminen

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, rajavartiomiehellä on oikeus määrätä kulkuneuvo pysäytettäväksi ja siirrettäväksi tai siirtää kulkuneuvo sekä ohjata liikennettä, jos se on tarpeen rajavalvonnan, poliisitehtävän, ulkomaalaisvalvonnan tai turvaamistehtävän suorittamiseksi, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi rajanylityspaikalla ja Rajavartiolaitoksen hallinnassa olevalla alueella, liikenneonnettomuuden vuoksi taikka Rajavartiolaitoksen toimialallaan suorittaman kulkuneuvon käyttöön liittyvän valvonnan tai metsästyksenvalvonnan suorittamiseksi tai rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi.

38 a §

Miehittämättömän ilma-aluksen ja lennokin kulkuun puuttuminen

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, rajavartiomiehellä on oikeus puuttua ilmailulain (864/2014) 2 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitetun miehittämättömän ilma-aluksen ja 21 kohdassa tarkoitetun lennokin kulkuun, jos se on välttämätöntä rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi, turvaamistehtävän tai meripelastustehtävän suorittamiseksi taikka Rajavartiolaitoksen erittäin tärkeän toiminnan suojaamiseksi.

Rajavartiomiehellä on oikeus lyhytaikaisesti kohdistaa 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa miehittämättömään ilma-alukseen tai lennokkiin ja sen kauko-ohjauslaitteisiin ja ohjaus- ja seurantayhteyksiin sekä muihin sen käytön edellyttämiin järjestelmän osiin

(*kokonaisjärjestelmä*) sellaisia tarpeellisia voimakeinoja ja teknisiä toimenpiteitä, joita voidaan pitää puolustettavina. Voimakeinojen ja toimenpiteiden puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon virkatehtävän tärkeys ja kiireellisyys, miehittämättömän ilma-aluksen tai lennokin toiminnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. Jos voimakeinojen tai teknisten toimenpiteiden käyttäminen on välttämätöntä, on niitä käytettävä vain siinä määrin ja siihen saakka, kun 1 momentissa tarkoitetun tehtävän suorittamiseksi välttämättä on tarpeen. Toimenpiteillä ei saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle tai yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille.

Rajavartiomiehellä on oikeus käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen ja lennokin kauko-ohjaukseen liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja miehittämättömän ilma-aluksen tai lennokin kulkuun puuttumiseksi sekä miehittämättömän ilma-aluksen tai lennokin kokonaisjärjestelmän osan yksilöimiseksi ja sijainnin määrittämiseksi. Radioviestinnän, välitystietojen ja sijaintitietojen avulla saatu luonnolliseen henkilöön yhdistettävissä oleva tieto on hävitettävä viipymättä, ellei laissa toisin säädetä.

38 b §

Vesiliikenteen tilapäinen keskeyttäminen ja rajoittaminen

Sisäministeriö voi enintään seitsemäksi vuorokaudeksi kerrallaan kieltää vesiliikenteen tai rajoittaa sitä rajoitetulla Suomen aluevesien osalla ja Saimaan kanavalla, jos se on rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi välttämätöntä. Rajaturvallisuutta välittömästi vaarantavassa kiireellisessä tilanteessa päätöksen voi tehdä sen alueellisen rajavartioviranomaisen päällikkö, jonka toimialuetta asia pääosin koskee, kuultuaan muita alueellisia rajavartioviranomaisia, joiden toimialuetta asia koskee. Alueellisen rajavartioviranomaisen päällikön päätöksestä on viipymättä ilmoitettava sisäministeriölle, joka voi päättää vesiliikenteen keskeytyksen tai rajoituksen jatkamisesta tai lopettamisesta.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä on Liikennevirastolle ja Tullille varattava tilaisuus tulla kuulluiksi, ellei tilanteen kiireellisyys välttämättä edellytä päätöksen välitöntä toimeenpanoa. Liikennevirasto vastaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tiedottamisesta asianomaisille ja osallistuu päätöksen toimeenpanoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös on peruutettava välittömästi tai sen laajuutta on rajoitettava, kun vesiliikenteen keskeyttäminen tai rajoittaminen ei ole enää välttämätöntä rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi.

39 §

Oikeus liikkua toisen kiinteistöllä

Rajavartiolaitoksen oikeudesta tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä silloin, kun se on sotilaallisen harjoitustoiminnan, rajaturvallisuuden ylläpitämisen tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä, on voimassa, mitä puolustusvoimien oikeudesta tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä säädetään puolustusvoimista annetun lain 14 §:ssä. Mitä mainitun pykälän 3 ja 4 momentissa säädetään puolustushaaraesikunnasta, varuskunnan päälliköstä ja harjoituksen johtajasta, sovelletaan Rajavartiolaitoksessa sen esikuntaan, hallintoyksikön komentajaan ja vähintään kapteenin tai kapteeniluutnantin arvoiseen rajavartiomieheen.

Rajavyöhykeluvan raukeaminen ja peruuttaminen

Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevän tarpeen sitä edellyttäessä muun kuin 53 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun henkilön rajavyöhykelupa voidaan peruuttaa enintään kuukaudeksi kerrallaan, jos se on välttämätöntä rajajärjestyksen tai rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi. Luvan peruuttamista koskeva päätös on peruutettava välittömästi, kun se ei ole enää välttämätön. Tässä momentissa tarkoitettu päätös rajavyöhykeluvan peruuttamisesta voidaan antaa tiedoksi hallintolain (434/2003) 55 §:ssä tarkoitetulla yleistiedoksiannolla.

Rajavyöhykeilmoitus

Sen lisäksi, mitä luvanvaraisuudesta 52 §:ssä säädetään, rajavartioviranomaiselle on ennakolta ilmoitettava (*rajavyöhykeilmoitus*):

- 1) ampuma-aseen, räjähdysaineen tai jousitoimisen aseiden käyttämisestä sekä metsänhakuusta ja metsän raivauksesta 500 metriä lähempänä rajaviivaa;
- 2) uitosta, kalastamisesta ja kulkuneuvolla rajavedessä kulkemisesta.

Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevän tarpeen sitä edellyttäessä rajavartioviranomainen voi edellyttää, että rajavyöhykkeellä oleskelusta tehdään ennakolta rajavyöhykeilmoitus, jos ilmoitus on välttämätön rajajärjestyksen tai rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi. Ilmoitusvelvollisuus voidaan määrätä enintään kuukaudeksi kerrallaan. Ilmoitusvelvollisuus on peruutettava välittömästi, kun se ei ole enää välttämätön. Tässä momentissa tarkoitettu päätös ilmoitusvelvollisuudesta voidaan antaa tiedoksi hallintolain 55 §:ssä tarkoitetulla yleistiedoksiannolla.

Rajavyöhykeilmoitus tehdään sille alueelliselle tai paikalliselle rajavartioviranomaiselle, jonka toimialuetta ilmoitus koskee. Rajavartioviranomainen antaa ilmoituksessa tarkoitettua toimintaa tai oleskelua koskevia tarkempia määräyksiä liikkumisesta, aseiden suuntaamisesta, kerralla käytettävien räjähdysaineiden määrästä, puiden kaatosuunnasta ja -menetelmistä sekä muista toimenpiteistä tahattomien rajatapahtumien estämiseksi, jos se on rajajärjestyksen tai rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi välttämätöntä.

Rajavartiolaitoksen kohteita ja harjoituksia koskevat liikkumisrajoitukset

Sisäministeriön asetuksella voidaan säätää Rajavartiolaitoksen hallitsemaa tilaa tai aluetta koskeva liikkumisrajoitus tai -kielto, jos se on välttämätöntä henkilöiden vaaroilta suojaamiseksi tai Rajavartiolaitoksen erittäin tärkeän toiminnan suojaamiseksi. Sotilaallisen harjoitusalueen tai rajaturvallisuuteen liittyvän harjoitusalueen osaa taikka Rajavartiolaitoksen 39 §:n 3 momentin nojalla käyttöönsä ottamaa kiinteistöä koskevan tilapäisen liikkumisrajoituksen tai -kiellon voi harjoituksen tai kiinteistön käyttöönoton ajaksi määrätä vähintään kapteenin tai kapteeniluutnantin arvoinen rajavartiomies.

Liikkumisrajoitusta tai -kieltoa rikkova henkilö voidaan poistaa rajoituksessa tai kiellossa tarkoitetusta tilasta tai siinä tarkoitetulta alueelta. Jos paikalta poistaminen on ilmeisesti riittämätön toimenpide eikä rajoituksen tai kiellon rikkomista voida muutoin estää, henkilö voidaan ottaa kiinni. Kiinni otettu voidaan pitää säilössä niin kauan kuin on todennäköistä, että hän syyllistyy rajoituksen tai kiellon rikkomiseen, kuitenkin enintään 24 tuntia kiinniottamisesta.

9/2019

77 a §

Rajavartiolaitoksen virka-apu ja tuki poliisille terrorismirikoksen torjunnassa

Poliisilla on oikeus saada Rajavartiolaitokselta Suomen merialueella ja talousvyöhykkeellä sekä rajanylityspaikalla ja rajan läheisyydessä sotavarusteeksi hankitulla aseistuksella tapahtuvaa voimakeinojen käyttöä edellyttävää virka-apua rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2, 3 ja 5–8 kohdassa tai 2 momentissa tarkoitetun terroristisessa tarkoituksessa tehdyn rikoksen estämiseksi tai keskeyttämiseksi, jos se on välttämätöntä suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi eikä vaa-
raa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla.

— — — — —

79 §

Puolustusvoimien virka-apu Rajavartiolaitokselle

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada puolustusvoimilta virka-apuna rajaturvallisuuden ylläpitoon kotimaassa liittyvän tehtävän sekä merenkulun turvatoimilaissa Rajavartiolaitokselle säädetyn tehtävän suorittamiseksi tarpeellista kalustoa, henkilöstöä ja erityisasiantuntemusta, jos virka-avun antaminen voi tapahtua vaarantamatta puolustusvoimille säädettyjen muiden tehtävien suorittamista.

Tässä pykälässä tarkoitettua virka-apua antavalla on erittäin tärkeässä ja kiireellisessä tehtävässä oikeus rajavartiomiehen ohjauksessa käyttää sellaisia tehtävän suorittamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joihin rajavartiomies hänet toimivaltansa nojalla valtuuttaa ja joita tilanne huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina. Oikeudesta hätävarjeluun säädetään rikoslain 4 luvun 4 §:ssä.

Virka-apua pyytää Rajavartiolaitoksen esikunta tai kiireellisessä tapauksessa se hallintoyksikkö, joka virka-apua tarvitsee. Virka-avun antamisesta päättää Pääesikunta taikka merivoimien, ilmavoimien tai maavoimien esikunta. Kiireellisessä tapauksessa virka-avun antamisesta voi päättää varuskunnan päällikkö, joukko-osaston komentaja tai sotilaslaitoksen päällikkö.

79 b §

Puolustusvoimien virka-avun kustannukset

Puolustusvoimat vastaa itse Rajavartiolaitokselle antamansa virka-avun kustannuksista silloin, kun virka-avun antaminen on tehtävän luonne ja kiireellisyys huomioon ottaen välttämätöntä.

Virka-avun sitoessa suuria voimavaroja ja pitkittyessä siten, että se haittaa olennaisesti puolustusvoimien tai virka-apua antavan yksikön perustoimintoja taikka aiheuttaa merkittäviä kustannuksia, puolustusvoimilla on oikeus saada korvaus sille aiheutuneista välittömistä kustannuksista.

Neuvoteltuaan ja sovittuaan virka-apua pyytäneen Rajavartiolaitoksen yksikön kanssa toiminnan muuttumisesta maksulliseksi puolustusvoimat päättää korvauksen perimisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2019.

9/2019

Helsingissä 11 päivänä tammikuuta 2019

Tasavallan Presidentti
Sauli Niinistö

Sisäministeri Kai Mykkänen